

Magdaléna Štefanová

(* 1945)

Magdaléna Štefanová sa narodila 16. apríla 1945 v mestečku Stropkov, kde každý poznal každého. Po bohémsky zmýšľajúcom otcovi, ktorého si mama vzala z rozhodnutia rodiny, získala talent maľovať a lásku ku knihám. Tie ju sprevádzali celým životom. Dodnes si naspamäť pamätá úryvky z poézie. Veľkým impulzom pre ňu boli jej stredoškolskí učitelia, ktorí podporovali jej túžbu po vzdelaní. Vybrala sa na skúšky na vysokú školu do Bratislavy, kde uspela, a aj napriek nevôli rodiny začala študovať. Pri čítaní školských skrípt jej takmer nič neušlo a i vďaka tomu sa z nej stala výborná žiačka. Popri štúdiu inžinierstva sa začala učiť taliančinu a neskôr aj sprevádzať talianskych turistov pre Čedok. Po auguste '68 sa však všetko zmenilo. S počiatkami normalizácie jej nadriadení znemožnili kontakty s talianskymi skupinami. Zuzujúca sa slučka komunistickej diktatúry ju priviedla k riskantnému rozhodnutiu odísť. Vďaka mužom, ktorých nikdy nepoznala, skrytá v útrobach lode a s päťdesiatimi dolármi vo vrecku sa dostala do svojho milovaného Talianska. S odhodlaním jej vlastným zvládla ťažký začiatok v utečeneckom tábore. Postupne si získala rešpekt aj v prevažne mužskom svete stavebného inžinierstva, kde spoznala aj svoju životnú lásku, s ktorou naďalej sníva svoj život.

 podcast

 príbeh

Aktivita 1: A just budem požiarnikom!

Cieľová skupina:

študenti strednej školy

Časová dotácia:

6 vyučovacích hodín

Téma:

príbehy 20. storočia, migrácia, Slováci v zahraničí, osobný rozvoj

Cieľ:

Rozvíjať schopnosť analyzovať a porovnávať rôzne možnosti. Kriticky hodnotiť získané informácie. Vytvoriť u žiakov reálny obraz života v zahraničí. Spoznať historické osoby cez osobnostnú stránku.

Pomôcky:

kartón, písacie potreby, kancelársky papier, tabuľa, lepidlo, internet, počítač, projektor

Postup:

1. časť: Krajinu si nevyberieš? (90 minút)

- Učiteľ/ka prinesie na kartóne vytvorenú mapu Slovenska.
- Žiaci dostanú otázku: V čom limituje miesto, respektíve krajina, v ktorej bývate, dosiahnutie vašich životných cieľov a rozvoj vášho talentu? Na kancelársky papier A4 napíšu odpoveď a všetci naraz ju potom zdvihnú nad hlavu.
- Učiteľ/ka sa s kartónovou mapou prejde po triede a každý to dané slovo napíše fixkou do mapy, pričom, ak treba, vysvetlí jeho význam. Nevadí, ak sa budú slová opakovať, zvýraznia sa tým najväčšie brzdy rozvoja.
- Žiaci sa zamyslia nad otázkou: V ktorej krajine by si chcel/a žiť, aby si mohol/mohla naplno rozvinúť svoj potenciál, talent či svoje životné ciele? Žiaci napíšu na druhú stranu papiera A4 svoju odpoveď a opäť ho zdvihnú nad hlavu.
- Učiteľ/ka na tabuľu zapíše všetky krajiny, pri opakovaní ku krajine pripíše čiarku. Jednou z možností môže byť samozrejme aj Slovensko, a teda žiadna nutnosť sťahovania sa.
- Učiteľ/ka vyberie šesť najčastejšie spomínaných krajín. Žiakov rozdelí na šesť skupín a prideliť im krajiny.
- Skupiny majú byť síce približne rovnako veľké, avšak dbáme na to, aby rozdelenie čo najviac korešpondovalo s krajinami, ktoré žiaci napísali na papier.
- V prípade, že niektorá krajina bude mať extrémne veľa záujemcov či, naopak, len jedného a do užšieho výberu šiestich krajín sa nevojde, tak kritériom zaradenia do jednotlivých skupín budú historicky a politicko-geograficky podobné črty daných krajín.
- Žiaci si z kartónu vytvoria mapu krajiny, ktorú dostali pridelenú, a do nej vlepujú možnosti, ktoré im ponúka na ich rozvoj. Svoje práce pred ostatnými prezentujú.

2. časť: Z nuly až na vrchol (90 minút)

- Učiteľ/ka vyberie šesť historických osobností, ktoré sa narodili v jednoduchých podmienkach, ktoré na prvý pohľad determinovali rozvoj ich schopností a cieľov, avšak dokázali sa z nich dostať a stali sa z nich, v ponímaní spoločnosti, významné osobnosti.
- Osobnosti pochádzajú z krajín, o ktorých skupiny rozprávali v prvej časti, respektíve sa do nich presťahovali a tam sa stali známymi.
- Každá zo skupín dostane pridelenú osobnosť na základe krajiny.
- Z dvoch veľkých plagátov vytvoria čo najpútavejší plagát o tejto osobnosti. Jedna časť bude pozostávať z determinantov, ktoré mali určovať životnú dráhu osobnosti, druhá bude zobrazovať jej spoločenský úspech.
- Pri tvorbe plagátu môžu žiaci využiť rôzne umelecké spôsoby.
- Svoje výtvary prezentujú pred celou triedou.
- Spolu s mapami z prvej časti aktivity vystavia plagáty v priestoroch školy.

3. časť: Existuje „zem zaslúbená“? (90 minút)

- Žiaci si pripravvia online besedu. Medzi zahraničnými Slováckmi žijúcimi v krajinách, ktorým sa venovali, vyhľadajú predstaviteľov, ktorí by im porozprávali o tom, ako náročne prebieha proces presadenia sa a aklimatizácie v danej krajine, porovnali to so Slovenskom, konfrontovali predstavy žiakov s realitou.
- V prípade, že jedna zo skupín sa venovala Slovensku, do diskusie daná skupina osloví sociológa.
- Jednotlivé skupiny pozvaným hosťom vopred pošlú svoje plagáty, na ktoré respondenti budú reagovať.
- Diskusiu vedie jedna sprevádzajúca moderátorka celého podujatia a za každú skupinu jeden moderátor.

Reflexia:

Žiaci diskutujú na otázky: Nakoľko prostredie dokáže ovplyvniť život človeka a nakoľko on sám určuje jeho smerovanie? Ako reálne rozmýšľaš nad zmenou krajiny či mesta, v ktorom žiješ? Ktoré obdobia histórie by ti najmenej vyhovovali pre možnosť tvojho rozvoja? Na ktorých miestach sveta si nevieš predstaviť svoj život?

Aktivita 2: Čítam, čítaš, čítame

Cielová skupina:

študenti posledného ročníka strednej školy

Časová dotácia:

7 vyučovacích hodín

Téma:

príbehy 20. storočia, kniha, komunizmus, literatúra

Cieľ:

Podnietiť u žiakov záujem o čítanie. Poukázať na vplyv historických udalostí na každodenný život. Rozvíjať u žiakov spoluprácu.

Pomôcky:

výkresy, čiapka, polystyrén, počítač, projektor, telefóny, farebné a kancelárske papiere

Postup:

1. časť: Moja knižnica (60 minút)

- Žiaci sa zamyslia a vytvoria si zoznam kníh, ktoré už v živote prečítali, od tých úplne prvých.
- Na papier píšu knihy pod seba. Vyberú si z nich jednu, ktorú by odporučili aj ostatným.
- Každý zo žiakov názov tejto knihy spolu s autorom napíše na tabuľu a na biely lístoček, ktorý vhodí do čiapky. Na ten ešte zo zadu napíše aj svoje meno. Nevadí, ak sa budú knihy opakovať.
- Jedna dvojica dostane za úlohu z polystyrénu vytvoriť poličku a dať ju na stenu.
- Ostatní si vyžrebujú jeden z lístočkov. Ak budú mať svoj, tak ho vrátia a vytiahnu si iný.
- Každý z nich vytvorí obal knihy podľa názvu, ktorý si vyžreboval. Obal poskladajú tak, akoby ho dávali na reálnu knihu.
- Nie je podstatné, či žiak/čka vie, o čom je kniha, alebo nie. Tvoria na základe toho, čo im evokuje jej názov.
- Po ukončení práce žiaci ukážu svoj obal a povedia, o čom si myslia, že daná kniha je.
- Ten, kto ju čítal, potvrdí správnosť domnienky alebo ju vyvráti a opraví.
- Obaly ako knihy uložia na vyrobenú poličku.

2. časť: Viem, čo čítam (75 minút)

- Žiaci si navzájom poposúvajú svoje zoznamy prečítaných kníh a k jednotlivým názvom kníh na každom papieri, okrem svojho, zapíšu svoje meno k tým, ktoré už prečítali.
- Učiteľ na základe toho vyberie šesť kníh, ktoré sú najviac frekventované.

- Žiakov rozdelí do šiestich skupín tak, aby v každej boli žiaci, ktorí čítali knihu, ktorá bola danej skupine pridelená.
- Každá skupina vytvorí šesť kvízových otázok o pridenej knihe bez použitia internetu, no v elektronickej forme.
- Skupiny si na papier, ktorý bude ich odpoveďovým hárkom, napíšu názvy kníh ostatných skupín a k nim čísla od jeden po šesť.
- Každá skupina prečíta svoje otázky a ostatní si odpovede zapisujú do svojho odpoveďového hárka.
- Kto získa najviac bodov, vyhráva. Je na učiteľovi, akú cenu zvolí.

3. časť: Spisovateľ (180 minút)

- Učiteľ/ka vyberie päť podľa neho najdôležitejších udalostí z obdobia 1948 – 1989. Zadá žiakom udalosť a oni budú mať päť minút na to, aby sa o nej z dostupných zdrojov čo najviac dozvedeli. Následne si frontálne zhrnú danú udalosť. Takto postupujú aj pri ďalších štyroch udalostiach.
- Tieto udalosti učiteľ/ka rozdelí medzi päť skupín, ktoré dostanú papier a písacie potreby. Šiesta skupina dostane výkresy A0, A3 a farbičky.
- Žiaci budú vytvárať spoločnú knihu. Skupina s výkresom vymyslí meno hlavného hrdinu a nakreslí, ako bude vyzerat'. Taktiež navrhne obal knihy.
- Každá z piatich skupín vymyslí príbeh s daným hrdinom. Motívom bude pridelená historická udalosť, na pozadí ktorej sa bude príbeh odohrávať.
- Príbeh jednej skupiny bude tvoriť jednu z piatich kapitol knihy.
- Hlavného hrdinu nech pomenujú až vtedy, keď mu vymyslí meno skupina, ktorá je na to určená.
- Žiaci nech sa snažia napísať kapitolu čo najpútavejšie, pričom nejde o kvantitu strán, ale o kvalitu písaného slova.
- Knihu dajú do elektronickej podoby, vytlačia a pripevnia na ňu obal. Slávnostne pred celou školou ju uvedú do obehu aj s predstavením podoby hlavného hrdinu.

Reflexia:

Žiaci diskutujú na nasledujúce otázky: Aké výhody, respektíve nevýhody má podľa teba kniha? Ako náročné bolo zasadiť postavu hlavného hrdinu do reálnej historickej udalosti? Ktoré historické knihy poznáš? Zažil si už vo svojom živote nejakú udalosť, resp. bol si svedkom niečoho takého, o čom by sa dala napísať kniha?